

Ne bodimo krivični do vina

Ni pošteno, če vse pijače, ki vsebujejo alkohol, mečemo v isti koš. Iz poročanj o razširjenosti alkoholizma pogosto nastaja vtis, da je kljub številnim umetnim alkoholnim pijačam glavni krivec vino. Nekaj primerov: v televizijskih oddajah o alkoholizmu se kamera sprehaja po trgovskih policah z vini. Izraz *vinjen* za opite ljudi je krivičen.

Tak odnos do vinske trte in vina je v Sloveniji, vinorodni deželi s tisočletno vinsko tradicijo in bogato vinsko kulturo, težko razložljiv. Naša odgovornost do ljudi, ki vino uživajo, in vinogradnikov, ki ga pridelajo, in do tistih, ki se s tem

odprto vsem državam, vinarjem in vinskim strokovnjakom. Vzpostavljena je, tudi izven Evrope, široka mreža članov, ki s svojim ravnanjem in delovanjem pospešujejo odgovorno ravnanje z vinom – od pridelave do trženja.

V Sloveniji se lahko pohvalimo z razvejano mrežo delavcev, ki deluje in bedi nad kakovostjo vina in ohranjanjem vinske kulture. Navajam najbolj opazne:

- društvo enologov Slovenije, v katerem so vključeni vsi delujoči strokovnjaki iz praks in znanstveno-strokovnih inštitucij,

- someljeji, ki skrbijo za strokovno in spoštljivo ravnanje gastronomije

✦ JURIJ NEMANIČ

Z razumevanjem gledam na prizadevanja vseh tistih, ki se trudijo obvarovati ljudi pred zasvojenostjo z alkoholnimi pijačami.

nam bo v čast, da pri nas vinska trta uspeva in da smo s kakovostjo med najboljšimi na svetu. Znan je zapis Leonarda da Vincija, rojenega v vinorodni Toskani: »Pri nas bi morali biti ljudje ob rojstvu bolj srečni in veseli kot drugod, ker verjamem, da so ljudje bolj srečni, če se rodijo v vinorodnem kraju.«

Danes je znanja o vinu veliko. Samo če ga uveljavimo v praksi, bomo zmanjšali tveganje zlorabe vina na primerno stopnjo. Širjenje vinske kulture in znanja o zdravem uživanju vina bo gotovo najuspešnejša preventiva proti čezmernemu pitju.

Vino je na zatožni klopi zaradi alkohola, ki ga vsebuje okrog 10 vol.%. Vsebuje pa še več sto sestavin, nekatere (antioksidanti, minerali, vitamini, aminokisliline ...) so zelo koristne za zdravje. Največ vsebuje vode, ki bi jo lahko imenovali biološka, saj pride v grozd skozi koreninski filter in so v njej raztopljeni mnoge za zdravje dragocene snovi.

Zlato pravilo v življenju je zmernost, kar zelo velja za uživalce vina. Vedeti se pravočasno ustaviti, poslušati se, to je osebna odgovornost. Ne se pustiti zapeljati vplivu okolice. Nesporno je stališče med ljubitelji, poznavalci vin: »Ko sem se naučil okušati vino, ga več ne pijem kot

je v Sloveniji, vinorodni deželi s tisočletno vinsko tradicijo in bogato vinsko kulturo, težko razložljiv. Naša odgovornost do ljudi, ki vino uživajo, in vinogradnikov, ki ga pridelujejo, je, da jim »natočimo čistega vina«, čiste resnice, kolikor je danes razumemo. Vsako kakovostno vino je avtorski original s poreklom, kar zasluži dolžno spoštovanje.

Varovanje ugleda in zdravja

Zelo se strinjam, da se moramo boriti za »trezno« Slovenijo. Ni pa potrebe, da smo – uživalci vina in abstinenti – vsak na svojem bregu. Da bi bili uspešni, je logičen skupni cilj: kakovostno vino in zmerno pitje. Vinogradniško-vinarska panoga se zaveda, da mora uživati zaupanje javnosti. Na ravni držav je organizirana v okviru Mednarodne organizacije za trto in vino (OIV) s sedežem v Parizu. OIV je vplivna mednarodna znanstvena institucija, ki pripravlja pravilnike o pridelavi vina za zaščito kakovosti in zdravja vina ter porabnikov. Vse države sveta so dolžne v nacionalnih zakonodajah upoštevati zelo stroga merila, ki varujejo ugled vina in zdravje pivcev. Razveseljiv rezultat stroke, ki je povezana na OIV, je tudi zmanjšana vsebnost konzervansa žvepla v vinu v zadnjih tridesetih letih na približno polovico od zakonsko dovoljenega.

Leta 2011 je bilo ustanovljeno združenje *The Wine in Moderation* – *Art de Vivre* (WIM, Vino v zmernih količinah, umetnost življenja) s sedežem v Bruslju, ki ga je ustanovil evropski vinski sektor. Aktivnost tega združenja moralno zavezuje pridelovalce vina k odgovornemu oglaševanju in trženju vin s poudarkom na zdravju ljudi. Vabilo je

• društvo enologi Slovenije, v katerem so vključeni vsi delujoči strokovnjaki iz praks, znanstveno-strokovnih institucij,

• someljeji, ki skrbijo za strokovno in spoštljivo raven gastronomije v gostinstvu in trgovini,

• vinogradništva društva, ki so najbolj množična in imajo letna vinska ocenjevanja in izobraževanja vinogradnikov ter ljubiteljev vin,

• Pomurski sejem, organizator letnega nacionalnega ocenjevanja vin v Gornji Radgoni,

• viteška redova, evropski in slovenski vitezi,

• »vinski dvor«, ki ga sestavljajo vinske kraljice, princese. Njihovo poslanstvo je širiti vedenje o uživanju vina, kar se odraža v ohranjanju in rasti vinske kulture, predvsem med mladino, v državi. V različnih protialkoholnih propagandah se omenja vinske kraljice z negativnim prizvokom. To je eden od dokazov, kako neorganizirani smo v Sloveniji, po pregovoru »desnica ne ve, kaj dela levica«. In vinske kraljice so lani kot pripomoček za svoje delovanje dobile brošurico *Mladi in vino*. Izdal jo je Evropski red vitezov vina. Brošura je dostopna v e-obliki na spletu in prinaša osnovne informacije o vinih, pokušanju, vplivu na zdravje ... Skratka, v njej je abeceda vinske kulture, ki vodi začetnika ali celo poznavalca pri raziskovanju pestrosti vinskega sveta.

Socialni dejavnik

Vinska trta in vino imata pomembno vlogo za življenje v naši domovini. Poleg ekonomskega je pomemben tudi socialni dejavnik.

Obvladani ljudi pred zasvojenostjo z alkoholnimi pijačami. Toda ali je način delovanja proti alkoholizmu v Sloveniji moder in bo učinkovit?

Že v predzgodovinskem času sta bila razcvet in blaginja civilizacij povezana z vinsko trto in vinom. Danes so ekonomske razmere vinogradništvu manj naklonjene. Toda Slovenijo krasijo vinogradi, ki so zaslužni za poseljenost in obstoj vseh hribovskih vasi na vinorodnih legah. Prav bi bilo, da kot družba spoštujemo poslanstvo in delo vinogradnikov, ki skrbijo tudi za urejenost krajine. V svoji navezanosti na trto in vino se za skromno plačilo žrtvujejo in premagujejo krute vremenske in globalne ujme.

Vino je brez dvoma najbolj ugledna pijača, ki spremlja človeštvo že več tisočletij. Od davnin se pojavlja v umetnosti, slikarstvu, kiparstvu, poeziji, slavili so ga filozofi, pogosto je omenjano v Svetem pismu. Ta pijača, sad trte in človeškega genija, je bila ves čas v razvoju civilizacij cenjena po redkih svojstvih in vrednotah. Skratka, je original, ki odraža okolje, naravo, kjer je pridelano. Vinska trta in vino bosta večna spremljevalca človeštva. Naj

vina na primerno stopnjo. Sijajne vinske kulture in znanja o zdravem uživanju vina bo gotovo najuspešnejša preventiva proti čezmernemu pitju.

Zdravo ali neškodljivo?

Kakšno je zdravo pitje vina? Najnovejše stališče Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) je, da dva do tri dcl vina/dnevno zdravju ne škodi. Pred tem je WHO zavzela stališče, da je ta količina vina zdravju koristna. Temeljilo je na študijah, ki so dokazovale blagodejni učinek zmernega uživanja vina na zdravje. Rezultati nekaterih študij so pokazali tudi nasprotno učinke, ki jih WHO upošteva pri svojih stališčih. Nekateri članice WHO (Irška in Latvija ...) zagovarjajo ničelno tole-

»Žalostna je miza, na kateri ni vina.«

ANTON MARTIN SLOMŠEK

ranco do alkohola, kar je tudi vplivalo na nianse v stališču Svetovne zdravstvene organizacije. Za znanstvenike pa je tema *vino in zdravje* zelo privlačna, saj vseskozi potekajo številne študije po vsem svetu.

Po definiciji WHO zdravje ne pomeni samo odsotnosti bolezni. Opredeli ga kot celovito fizično, psihično in socialno dobro počutje ljudi. Ko med obrokom uživamo zmerno količino vina, nam je to v veselje in dobro počutje, kar je bistveno za zdravje v celovitem pomenu besede.

vedeti se pravčasno ustavi, poslušati se, to je osebna odgovornost. Ne se pustiti zapeljati vplivu okolice. Nesporno je stališče med ljubitelji, poznavalci vin: »Ko sem se naučil okušati vino, ga več ne pijem kot prej, ampak v njem odkrivam sorto, poreklo, značaj.« Iz tega izhaja ravnanje ljubiteljev vin, da ga ne pijejo kar tako iz navade, za odžejanje. Vsak požirek kakovostnega vina se srčne zbrano, osredotočeno, s spoštovanjem do sebe, a tudi do ljudi, ki ga pridelujejo. Takšen pristop izključuje nacejanje, opijanje. Torej potrebujemo več vinske kulture, ki je sestavni del vrednot civiliziranih ljudi.

Premik od količine h kakovosti

Razveseljivo je, da v Sloveniji skoraj več ni pivcev vina, ki bi ga spili v dušku do dna. Ta praksa je bila pred petdesetimi leti pravilo. Pri današnji vinski razgledanosti se kulturni pivec takega početja sramuje. To je razveseljiv napredek, opazen je premik od količine h kakovosti tako v vinogradih, kletah kot v zahtevnosti pivcev.

V Sloveniji imamo pestro gastronomsko ponudbo. Gastronomija brez vina ne obstaja. Anton Martin Slomšek je zapisal: »Žalostna je miza, na kateri ni vina.« In pravilno izbrano vino k jedi je začimba brez konkurence. Več zdravja, sproščenosti in optimizma bo med nami, če bomo uspešni pri izobraževanju ljudi o vlogi vina v prehrani.

Vino je od nekad plemenitilo odnose med ljudmi – ne pozabimo tega, tudi ko se pogovarjamo zagovorniki in nasprotniki uživanja vina v Sloveniji. ●

Dr. Jurij Nemanič je enolog.